

Talousarvion 2024 valmistelu ja talouden näkymät tuleville vuosille

KHALL 28.08.2023 § 152
967/02.02.00/2023

Alkuvuoden talouskasvu on ylittänyt odotukset lähes kaikkialla länsimaissa. Yhdysvalloissa makrotalouden uutisvirta on jatkunut vahvana läpi kesän, Euroopassa taloutta ovat kannatelleet valtioiden energiatuet, palvelualojen vahva veto sekä korkea työllisyys ja Suomessakin bkt-kasvu elpyi vuoden ensimmäisellä puoliskolla odottamattoman paljon.

Yhdysvalloissa talous ei näytä jäähtymisen merkkejä vielä syksyn kynnykselläkään. Euroopassa tilanne on toinen. Maailmantalouden ykkösriskinä pidetään Kiinaa, jonka taloudesta kantautuu nyt lähes yksinomaan huonoja uutisia. Markkinat odottavat Euroopan keskuspankilta enää yhtä koronnostoa. Korkohuippu saatetaan saavuttaa syksyn aikana, mutta sitkeän pohjainflaation ei odoteta antavan EKP:lle sijaa nopeisiin koronlaskuihin.

Suomen talous on kasvanut pitkälti palvelualojen varassa. Teollisuudessa ja rakentamisessa suhdanne on kääntynyt jo selvästi heikompaan suuntaan. Kuluttajille on onneksi luvassa helpotusta. Palkankorotusten myötä kuluttajien ostovoiman lasku on pysähtymässä, mikä yhdessä vahvan työllisyyden kanssa on hyvä vastalääke suhdanneluisia jyrkentäville voimille. Alkuvuoden kasvuyllätyksen on arvioitu sysäävän matalasuhdannetta myöhemmäksi. Vuosi 2023 saattaa osoittautua ennustettua vahvemmaksi, mutta vuoden 2024 kasvuarvoihin liittyy suuria kysymysmerkkejä – ei vähiten rakentamisen äkkijarrutuksen vuoksi.

Vuoden 2024 kuntatalouden ennusteiden taustalla on kertaluonteisia tekijöitä, kuten omaisuuden myyntejä sekä verokertymiä erityisesti vuonna 2023 lisäävä ns. verohäntä. On selvää, että kuntatalouden ennusteessa on suuria riskejä alaspäin. Riskejä kasaa paitsi epävarmuus verokehityksen vahvuudesta niin myös oletettua voimakkaampi meno- ja investointipaine.

Kuntien, myös Säkylän, verokertymät ja valtionosuudet pienenevät vuodelle 2024.

Viime vuosien epävarmuuksien ja kustannuspaineiden keskellä kansantaloudessa on ollut jo pitkään yksi valopilkku: työllisyys. Se on pysynyt koronapandemian aiheuttaman rajun pudotuksen jälkeen kasvuuralla. Koronakuoppa kuroutui kiinni jo noin vuoden kuluttua ja kasvu on jatkunut myös sen jälkeen, tosin aiempaa hitaammin. Työllisyysaste pyörii yhä ennätystasolla. Myös työttömyysluvut ovat jaksaneet yllättää positiivisesti, vaikka talouden kasvu on ollut takkuista ja käänne toiseen suuntaan lienee jo käynnissä. Säkylän työllisyystilanne on pysynyt totutulla tavalla erinomaisella tasolla.

Ainakaan lyhyellä tähtäyksellä hallitusohjelma ei näyttäisi tuovan kuntien talouteen uusia, kuntataloutta vahvistavia sopeutustoimia. Sen sijaan hallitusohjelma pienentää jonkun verran kuntien tuloja indeksijarrun ja valtionavustusten vähentämisen vuoksi. Toisaalta kunnat taas hyötyvät joistakin hallitusohjelman määrärahojen lisäyksistä. Tarkemmat arviot hallitusohjelman nettovaikutuksista kuntiin selviävät syksymmällä julkaistavista suhdanne-ennusteista sekä kuntatalousohjelmasta, mutta tässä vaiheessa hallitusohjelman kuntavaikutuksia voidaan pitää kohtuullisen maltillisina ainakin vuosina 2023 ja 2024.

Kansantalouden tilinpidon mukaan laaditussa valtiovarainministeriön painelaskelmassa kuntien palvelujen ja investointien menot kasvavat palkkaratkaisun, inflaation, työvoimapulan ja investointipaineiden vuoksi aavistuksen nopeammin kuin tulot.

Ministeriön mukaan hyvinvointialueiden alijäämä on ennustekaudella noin 1,5 miljardia eli noin 0,4 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tulojen ja menojen epätasapainoa heikentää erityisesti henkilöstökustannusten yleistä ansiotasoa nopeampi kasvu. Julkinen sektori yhteensä on valtiovarainministeriön mukaan noin 8–9 miljardia euroa alijäämäinen.

Liitteenä kunnanhallituksen käyttöön Valtiovarainministeriön muistio kuntien vuoden 2022 tilinpäätöksistä.

Lisätietoja	Kunnanjohtaja Teijo Mäenpää, puh. 044 5171 012
Esittelijä	Kunnanjohtaja Teijo Mäenpää
Päätösehdotus	Kunnanhallitus keskustelee asiasta.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti tehdyn esityksen.

=====